

زندگی حضرت فاطمه (س) نقشه جامع برای هویت زن

رویکردهای سکولار در کشورهای عربی سبب شده است
زن مسلمان با وجود باور به اسلام رفتار اسلامی نداشته باشد

نشست تخصصی مبنا با موضوع «مادر و دختر الهی در اندیشه حضرت آیت... العظمی خامنه‌ای» به همت دفتر نمایندگی حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری در دانشگاه امام‌رضای مشهد برگزار شد. در این نشست مجازی، دکتر فریبا عباسوند، استاد حوزه و دانشگاه و عضو هیئت امنای شورای پژوهشی مرکز تحقیقات زنان و خانواده، به عنوان سخنران به بیان مطالب خود پرداخت که بخش‌هایی از آن را می‌خوانیم.

➤ برخی‌ها عمداً به زن ضربه زدند

رهبر معظم انقلاب دکترین اصلی نظام‌سازی را در بیانات خود مطرح می‌کنند و یک نظام فکری مشخصی حول و حوش موضوعات مختلف در فرمایشات ایشان مشهود است که وقتی کنار هم قرار می‌گیرد، ارزش این نظام معنایی روشن می‌شود. صحبت درباره استراتژی زنان و زندگی زنان و عملکرد جمهوری اسلامی در ارتباط با این نیمه جامعه بالفعل که نیمه دیگر آن نیز به صورت بالقوه با بقیه جامعه در ارتباط است زیاد است و هر جامعه‌ای که به پیشرفت می‌رسد یا منحل می‌شود، به این قشر ارتباط دارد.

مسئله زنان همیشه مسئله بوده است، اما نه به اندازه این ۱۵۰ سال اخیر. جریان‌های فمینیستی که دغدغه آن‌ها مسئله زنان است، با اینکه تاکنون رهاورد مثبتی نداشته‌اند، به عنوان یک ضد فمینیسم معتقد کار می‌کردند که زنان به عنوان سوژه‌های دانش معرفی شوند و سبب شدند در مقیاس جهانی، به رخدادها و هنجارهایی خیلی نرمال مثل کار خانگی که تاکنون دیده نمی‌شد، پرداخته شود یا ستم علیه زنان که در قرآن بسیار صحبت شده است. این تحولات در گوشه‌ای از تاریخ اسلامی مانده بود تا در قرن‌های نوزدهم و بیستم سوژه شود.

اگر جریان فمینیستی جهان را تحریک نمی‌کرد، مسائل بانوان این قدر بر ملا نمی‌شد اما تمامیت‌خواهی فمینیستی بر حسب اندیشه‌های لیبرالیستی یک الگو و برنامه برای همه زنان جهان ارائه کرد که این الگو نمی‌توانست الگوی مناسبی برای همه زنان جهان باشد.

در حوزه اسلامی نیز مسئله زن از بافت مسلمان مناطق سنی نشین آغاز شده است چون اطلاعات نامناسبی از مسائل زنان عرب در برخی مناطق منعکس شده بود. فضای معنایی متفاوتی حول محور حجاب در مصر وجود داشت که این حجاب شامل پوشیه و برقع، بی‌سواد بودن زنان و حتماً در خانه نشستن بود و مستلزم لعبت بودن زن در خانه بود که سبب می‌شد زنان فهم و بینش سیاسی اجتماعی پیدا نکنند. این مفهوم حجاب در جامعه مصر بود و خروجی زن اسلامی یک زن بدون دغدغه اجتماعی و سیاسی بود.

➤ در تاریخ شیعی ایرانی بی‌سوادی ملازم امر حجاب نبوده است

اماد در تاریخ شیعی ایرانی ما، هیچ وقت حجاب این معنی را نداشته است و هیچ وقت بی‌سواد ملازم امر حجاب نبوده است. در اندیشه اسلامی، در سراسر این تاریخ، گروه زنان با سواد گروهی بودند که پیوندهای خونی با علمای طراز یک داشتند. اتفاق ممتدی در اهل سنت رخ داد که با ۲ سفر به اروپا به این نتیجه رسیدند که علت عقب ماندگی ما این بخش از اسلام است که در ادامه آن جریان‌های تشکیل می‌شود و هنوز آن‌ها نتوانسته‌اند به الگویی برسند که از ظرفیت‌های زنان استفاده کنند.

در بیش از ۱۰۰ عنوان تفسیر، بررسی شده است که ادبیات مفسران ما در ارتباط با زنان چه بوده است. به این نتیجه رسیدند که آیات را بر اساس نگاه خود تفسیر کرده‌اند. جهان شیعی تقریباً متأثر از رویداد خانه فاطمه زهرا (س) به عنوان منشأ مؤثر سلوک فاطمی و علوی بوده است که منشأ نسلی از شیعه شد تا برای زنان جایگاهی استثنایی قائل شوند.

رهبر معظم انقلاب فرمودند: تمام جهان اسلام ممکن است حضرت فاطمه (س) را سانسور بکند که کرده است و شما صفوات فوق العادی از ایشان در اهل سنت نمی‌بینید اما در ارتباط با سکنه یکی از اندیشمندان شان می‌گوید: من مانده‌ام در نقش دختر علی بن حسین (ع) که چه طور توانسته است چنین کنش اجتماعی داشته باشد.

➤ اقتدار زن مسلمان ایرانی و ارتباط با اسلام

سکولار در کشورهای عربی سبب شده است زن مسلمان با وجود باور به اسلام، رفتار اسلامی نداشته باشد و ذهنیت‌های آن‌ها دینی و اسلامی نیست، اما چه اتفاقی افتاده است؟ ترکیب سوزانی بعد از انقلاب اسلامی به وجود آمد که بخش زیادی از اقتدار زن مسلمان ایرانی مربوط به فرهنگ غنی ایرانی منسوخ به اسلام اهل بی‌تی است. اگر به کشورهای عربی سفر کرده باشید، متوجه تفاوت وضعیت زن ایرانی با همه زنان مسلمان می‌شوید. این زن در برهه انقلاب اسلامی به رهبری

امام خمینی (ره) شکل گرفته است و دستاوردهای مختلفی داشته است. این ظلم است اگر کسی متوجه رشدی که برای زنان در جمهوری اسلامی افتاده است نشود.

در بیانات معظم‌له در موضوع جهاد تبیین بحث مهمی در حوزه علوم سیاسی مطرح شده است که حکمرانان و سربازان حکمرانان نمی‌توانند به احساس مردم بی‌اعتنا باشند. بنابراین احساس سنجی کار بسیار مهمی است که امروزه در جهان در حال انجام است. بعد از انقلاب اسلامی هزاران قانون به ثمر نشست اما دختر و زن ایرانی احساس عدالت نمی‌کند. چون احساس دست عده‌ای دیگر است.

وقتی فردی مثل مرداک می‌گوید برای خارج کردن انقلاب اسلامی از ریل باید زن ایرانی را فاسد کرد و از میلیون‌ها زنی که با امنیت در حال زندگی هستند تصویری منعکس نمی‌شود اما از میان آن‌ها زنی را که با ناهنجاری توسط گشت ارشاد گرفته شده است به تصویر می‌کشند، گویای این واقعیت است.

➤ اثربخشی حضرت زهرا (س) مربوط به خلوص ایشان است

در فرمایش رهبر معظم انقلاب آمده است: بحث زنان از ابعاد مهم توسعه یافتگی در جهان است. بله، ما متهم می‌شویم که شکاف جنسیتی در کشور داریم چون بحث اشتغال مردان از زنان ما بیشتر است اما همه آن‌ها بی‌اثر خواهد بود اگر طبق قواعد خودمان، آرامش و آسایش را برای زنان فراهم کنیم.

فرمایش مقام معظم رهبری در یک جمله خلاصه می‌شود: از زندگی حضرت فاطمه (س) نقشه جامع هویت زن بیرون می‌آید. معظم‌له فرمودند: اثربخشی حضرت زهرا (س) مربوط به خلوص ایشان است و بسیاری از گرفتاری‌های ما مربوط به این است که کارهایمان خالص نیست. اگر در جمهوری اسلامی عده‌ای لغزیدند، برای این بود که خالص نبودند.

ایزوله بودن زن در فضای خانه اندیشه امام (ره) و مقام معظم رهبری نیست رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند: نقشه جامع یعنی عبادت خوب، همسر خوب، مادر خوب، مجاهد فی سبیل... و کدبانوی خانه بودن و این انتخاب زنان

با توجه به شرایط خود است اما زن باید فهم و اندیشه سیاسی داشته باشد. اینکه زن در فضای خانه ایزوله بشود اصلاً در اندیشه معظم‌له و امام نبوده است. زن به عنوان مادر بدیل ندارد و مادر وقتی در نقش همسری خوب ظاهر شود، می‌تواند منشأ مهربانی و عاطفه باشد.

کلمه کدبانو در ادبیات یعنی مدیریت قهارانه در خانه که در سرزمین ما بسیار زیاد بوده‌اند از زنان فاقد سواد که در تنظیم دخل و خرج خانواده تا خیلی مسائل دیگر بسیار فهم و با شعور اجتماعی بالا این کار را انجام داده‌اند. اندیشه اسلامی در قله اندیشه مؤنث و مذکر

اندیشه اسلامی در قله اندیشه مؤنث و مذکر است. حضرت زهرا (س) با بدن و روحیه زنانه، مادری، همسری و خانه‌داری کرده و با مشقات دنیا در امر سیاسی فعالیت می‌کرده است. در نقش معاصرش، اگر مسئولان و افراد اثرگذار می‌خواهند نقش استراتژیک برای زن داشته باشند، باید از این نقشه جامع پیروی کنند.

اندیشه حبس زنان برای بچه آوردن اندیشه دینی نیست. این اندیشه سبب می‌شود تعداد زیادی از خانم‌های متدین از فضای اجتماعی فاصله بگیرند و عده‌ای فمینیست و سکولار پست‌ها را اشغال کنند. البته نقش زن باید طوری طراحی شود که نقش اجتماعی به هیچ وجه جای نقش خانگی را نگیرد. رهبر معظم انقلاب چند جمله استثنایی راجع به حضرت زینب (س) دارند. ایشان می‌فرمایند: از مطالعه حضرت زینب (س) در تاریخ تشیع می‌فهمیم زن در حاشیه نیست، ضعیفه نیست و با جوهر مؤمنانه کاری می‌کند کارستان. حضرت زینب (س) در کلان مقیاس کار کرد. امکان ندارد شما در مورد کربلا مطالعه کنید اما زینب کبری (س) را مطالعه نکنید.

معظم‌له فرمودند: حضرت زینب (س) اقیانوسی از صبر و قله‌ای از خردمندی و تدبیر است. بر پیمان صدق ایستاد چون صادقانه اقدام کرد و ابعادش تا صبح قیامت نورانیت دارد. زن اسلامی زنی است که راه را درست می‌رود، هدف را درست انتخاب می‌کند و در راه رسیدن به این راه درست، حاضر به فداکاری است.